

Warszawa, 10.03.2025r.

Prof. dr hab. Zbigniew Izdebski

Katedra Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Seksuologii

Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

RECENZJA

Pracy doktorskiej mgr Patrycji Ciurkowskiej

Temat pracy: *Funkcjonowanie polskiej społeczności BDSM: aksjologiczne i praktyczne uwikłania seksualnych relacji opartych na dominacji i uległości.*

Praca napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Beaty Pastwy – Wojciechowskiej

dr Marty Jurczyk – promotor pomocniczej

Praca doktorska mgr Patrycji Ciurkowskiej podejmuje aktualny i ważny temat, wypełniając istotną lukę w polskiej literaturze naukowej dotyczącej seksualności. Badania poświęcone społeczności BDSM pozostają w Polsce wciąż nieliczne, a autorka przybliża je z perspektywy nauk społecznych. Warto podkreślić, że praca wpisuje się w szerszy nurt badań nad różnorodnością seksualną, przełamując dominujące w dyskursie społecznym stereotypy i patologizujące narracje. Zastosowanie metod jakościowych pozwoliło na ukazanie złożoności doświadczeń badanych osób, a jednocześnie na ujęcie BDSM jako nie tylko praktyki seksualnej, ale również formy budowania tożsamości i relacji społecznych.

Praca Pani Patrycji Ciurkowskiej niewątpliwie ma charakter interdyscyplinarny, osadzono jest bardziej w szeroko rozumianych dziedzinie nauki społeczne. Brakuje precyzyjnego określenia subdyscypliny pedagogicznej, w której można by zaklasyfikować rozprawę – nie jest jasne, czy odnosi się ona do pedagogiki zdrowia, pedagogiki społecznej, seksualnej czy międzykulturowej. Ponadto w streszczeniu pracy brakuje odniesień do pedagogiki, a w samej rozprawie pojawiają się one jedynie sporadycznie (np. na stronach 58, 75–76). Co więcej, choć w głównych celach badania można znaleźć nawiązania do treści pedagogicznych, nie są one później konsekwentnie rozwijane w toku analizy. W tym kontekście warto również zastanowić się nad rolą promotora pomocniczego reprezentującego pedagogikę – na ile jego wsparcie

wpłynęło na kształtowanie pedagogicznego wymiaru pracy oraz czy mogło pomóc w jej lepszym osadzeniu w ramach tej dyscypliny.

W części formalnej oceniono pracę pod względem poprawności organizacji warsztatu pracy, określonej procedury, logiki ułożenia rozdziałów, warstwę językową, leksykalną, stylistyczną, poprawność zapisu bibliograficznego, założeń metodologicznych, a więc: metod, technik i narzędzi badawczych. W części merytorycznej oceniono trafność wyboru i oryginalność przyjętych koncepcji teoretycznych, określonego paradygmatu i jego spójności jak i konsekwencje wykorzystania jego założeń w kolejnych częściach pracy. Oceniono poprawność sformułowania celu badawczego i wyróżnionych problemów badawczych. Dokonano też oceny umiejętności poprawnego i przekonującego przedstawienia uzyskanych wyników, czyli zwięzłość, jasność, poprawność weryfikacji. W ostatniej części dokonano podsumowania i ostatecznego rozstrzygnięcia dotyczącego oceny tej pracy.

Recenzowana dysertacja składa się z siedmiu części poprzedzonych wprowadzeniem i zakończonych dyskusją wyników badań własnych. Praca została skonstruowana w sposób logiczny i przejrzysty. Pierwsze trzy rozdziały mają charakter teoretyczny, przybliżając zagadnienia związane z seksualnością, subkulturami seksualnymi oraz dotychczasowym dorobkiem naukowym dotyczącym społeczności BDSM. Kolejna część poświęcona została metodologii badań własnych, w której autorka opisuje przyjętą orientację badawczą, metody, narzędzia oraz charakterystykę uczestników badań. Następne rozdziały zawierają wyniki badań empirycznych, z podziałem na różne aspekty funkcjonowania społeczności BDSM. W strukturze pracy widoczne jest, że Autorce bliskie są zagadnienia poruszane w książce *Inna rozkosz* autorstwa Glorii G. Brame, Williama D. Brame oraz Jona Jacobsa.

Praca doktorska wyróżnia się dopracowaną warstwą językową, bogactwem słownictwa i precyzyjnym doбором terminologii, co świadczy o dogłębnej znajomości tematu. Styl tekstu jest zgodny z akademickimi standardami, a specjalistyczne pojęcia są używane w sposób konsekwentny i adekwatny do poruszanej problematyki. Warto jednak zwrócić uwagę na rozbudowaną składnię, która momentami komplikuje odbiór treści, w szczególności dla odbiorców spoza kręgu naukowego.

Wprowadzenie do recenzowanej pracy zostało skonstruowane w sposób spójny i przejrzysty. Autorka trafnie podkreśla wielowymiarowy charakter seksualności jako obszaru zainteresowań

różnych dyscyplin naukowych, wskazując na jej powiązania z kontekstami biologicznymi, społecznymi, kulturowymi i prawnymi. Uzasadnia także zasadność podjęcia badań nad polską społecznością BDSM, akcentując unikatowość tego zjawiska oraz jego specyficzne osadzenie w rodzimych realiach kulturowych.

Sekcja „Słowniczek” stanowi istotny element pracy, ułatwiający czytelnikowi orientację w specyficznym „żargonie” badanej społeczności. Jej rozbudowana forma, obejmująca szeroki zakres terminów, świadczy o staranności autorki w przygotowaniu materiału oraz dążeniu do maksymalnej precyzji w przedstawieniu badanej problematyki. Znaczącym walorem tego fragmentu jest jego autorski charakter – autorka nie tylko tłumaczy pojęcia zaczerpnięte z literatury i języka angielskiego, ale również adaptuje je do polskich realiów, uwzględniając terminy funkcjonujące w krajowym dyskursie oraz wprowadzając definicje, które pozwalają lepiej zrozumieć specyfikę opisywanej społeczności. Warto jednak zwrócić uwagę na brak wewnętrznej struktury porządkującej prezentowane pojęcia. „Słowniczek”, choć obszerny, mógłby zyskać na przejrzystości, gdyby Autorka zdecydowała się na podział haseł według kategorii tematycznych, na przykład obejmujących role i dynamiki relacji, narzędzia i akcesoria wykorzystywane w praktykach BDSM, techniki i sposoby interakcji czy zasady bezpieczeństwa. Taki układ nie tylko ułatwiłby odbiór treści, ale także podkreśliłby wewnętrzną strukturę wiedzy na temat badanej społeczności.

Rozdział 1 stanowi teoretyczne wprowadzenie do dalszych analiz prowadzonych w pracy. Autorka w sposób przekrojowy przedstawia ewolucję myślenia o seksualności, podkreślając jej interdyscyplinarność i zmienność w zależności od kontekstu historycznego, społecznego i kulturowego. Widać w nim rzetelną analizę literatury przedmiotu oraz próbę zarysowania kluczowych problemów związanych z normatywnością i patologizacją zachowań seksualnych.

Drugi rozdział pracy, zatytułowany „*Kulturowe uwikłania seksualności*”, analizuje wpływ kultury na kształtowanie się norm, wartości i znaczeń związanych z seksualnością. Autorka podkreśla, że kultura, rozumiana zarówno w ujęciu socjologicznym, jak i psychologicznym, determinuje indywidualne postawy wobec seksualności poprzez procesy socjalizacji i inkulturacji. Szczególną uwagę poświęcono niematerialnym aspektom kultury, takim jak moralność, etyka i system wartości, które wpływają na sposób definiowania i przeżywania seksualności przez jednostki i społeczności. W pracy pojawia się refleksja nad BDSM jako zjawiskiem kulturowym, wskazującym na istnienie alternatywnych form ekspresji seksualnej,

często marginalizowanych lub stygmatyzowanych w dyskursie społecznym. Autorka odwołuje się do przykładów regulacji prawnych w różnych krajach. Podjęta zostaje także kwestia stereotypów i mitów dotyczących seksualności, które kształtują zarówno społeczną percepcję niekonwencjonalnych praktyk, jak i indywidualne doświadczenia osób identyfikujących się z subkulturą kink. W rozdziale zwraca się również uwagę na zmienność norm seksualnych na przestrzeni dziejów, podkreślając, że to, co w jednym kontekście kulturowym było uznawane za dewiacyjne, w innym może być traktowane jako akceptowalna forma ekspresji.

Trzeci rozdział pracy, zatytułowany „*BDSM w naukowej perspektywie*”, stanowi próbę analizy tego zjawiska w kontekście badań akademickich i klasyfikacji diagnostycznych. Autorka rozpoczyna od wyjaśnienia znaczenia akronimu BDSM oraz podkreśla jego elastyczność, która pozwala na uwzględnienie szerokiego spektrum praktyk opartych na wymianie władzy i konsensualnej dynamice dominacji oraz uległości. Istotnym wątkiem w tej części pracy jest problematyka odróżnienia BDSM od przemocy, co autorka rozważa w świetle zasad przyjętych przez społeczność kink, takich jak SSC (bezpieczne, zdroworozsądkowe i za obopólną zgodą) czy RACK (świadomy ryzyka kink za zgodą stron).

Kwestią, która może budzić wątpliwości w tym rozdziale, jest brak odniesień bibliograficznych do zagranicznej literatury w kontekście terminologii BDSM. Autorka pisze *wielokrotnie przytaczane na forach i w zagranicznej literaturze stały się wykonawczym kanonem i głównym argumentem w dyskusji, stanowiącym o wyraźnych różnicach pomiędzy BDSM a przemocą* w zakresie pojęć jak 4C, RACK czy ROA, jednak nie wskazuje konkretnych źródeł, z których pochodzą. W konsekwencji pozostawia czytelnika bez możliwości zweryfikowania, w jakich kontekstach i przez jakich autorów były one stosowane.

Badanie mgr Patrycji Ciurkowskiej ma charakter eksploracyjny, dążąc do wypełnienia luki w dotychczasowej wiedzy poprzez analizę procesu samokształcenia, samokształtowania i samowychowania w zakresie seksualnej socjalizacji wtórnej. Doktorantka wskazuje na główne cele badawcze:

- *zapełnienie wskazanego obszaru niewiedzy (problemu) w obrębie nauk podejmujących kwestie dotyczące seksualności;*
- *znalezienie odpowiedzi na pytanie o przebieg samokształcenia, samokształtowania i samowychowania w seksualnej socjalizacji wtórnej osób dorosłych w badanej społeczności.*

Tym samym problem badawczy będzie się koncentrował wokół pytania o przebieg samokształcenia, samokształtowania i samowychowania w seksualnej socjalizacji wtórnej osób dorosłych.

Na szczególną uwagę zasługuje próba całościowego ujęcia zjawiska poprzez trzy komplementarne cele szczegółowe. Zaproponowany podział umożliwia analizę zarówno praktyk i aktywności członków społeczności BDSM, jak i przypisywanych im znaczeń oraz relacji tej subkultury z głównym nurtem kultury. Takie ujęcie problematyki pozwala na wielowymiarowe spojrzenie na badane zjawisko, uwzględniające zarówno perspektywę wewnętrzną uczestników, jak i kontekst społeczno-kulturowy.

Tutaj warto zauważyć, że chociaż praca koncentruje się na seksualnej socjalizacji wtórnej, nie wskazano, czy i w jaki sposób analizowane będą czynniki takie jak płeć, wiek, poziom wykształcenia czy wcześniejsze doświadczenia seksualne, które mogą mieć istotny wpływ na przebieg tych procesów.

W opisie metodologii autorka wspomina o wykorzystaniu elementów netnografii, (*Zamiast tego, jako technikę uzupełniającą, w badaniu postanowiono wykorzystać elementy netnografii*) jednak nie precyzuje, gdzie dokładnie przeprowadzono analizę internetową. Dopiero później w tekście pojawiają się odniesienia do konkretnych platform, takich jak BDSM.pl. Warto byłoby uzupełnić sekcję metodologiczną o precyzyjne informacje dotyczące zakresu analizy internetowej, wskazując, jakie platformy, grupy i fora zostały przeanalizowane. Istotne jest również określenie kryteriów doboru badanych treści, na przykład, czy analizowano publiczne posty, zamknięte grupy, czy profile użytkowników.

Przedstawiona metodologia naboru uczestników badania została przemyślana i dostosowana do specyfiki badanej społeczności. Zastosowanie zarówno rekrutacji internetowej poprzez dedykowane platformy (bdsmlpl, fetlife.com, facebook.com), jak i metody kuli śnieżnej, jest uzasadnione z uwagi na hermetyczny charakter społeczności BDSM. Włączenie do badania respondentów poprzez rekomendacje osób już uczestniczących w projekcie badawczym pozwoliło na dotarcie do szerszej grupy badanych, co stanowi istotną zaletę w kontekście badań nad populacjami trudnodostępnymi.

Warto jednak zwrócić uwagę, że w swojej pracy doktorantka pisze: *Nabór do badania odbywał się dwójką drogą. Część respondentów po zapoznaniu się z ogłoszeniami zamieszczonymi w przestrzeni internetu, na stronach dedykowanych entuzjastom dominacji i uległości (bdsmlpl, fetlife.com, facebook.com) decydowała się na podzielenie swoją historią i doświadczeniami podczas spotkań lub dzięki połączeniu audiowizualnemu.* Fragment ten wymaga doprecyzowania, w jakich proporcjach realizowano badania w formie osobistej i zdalnej, co może mieć istotne znaczenie dla oceny zgromadzonych danych. Dodatkowo warto byłoby podać informację o średnim czasie trwania rozmów.

Na uwagę zasługuje również etyczny wymiar badania. Każdy z respondentów został poinformowany o możliwości wycofania zgody na uczestnictwo w dowolnym momencie, co jest szczególnie istotne w badaniach dotyczących intymnych i potencjalnie wrażliwych obszarów życia. Ostatecznie w badaniu wzięło udział 94 osoby, z czego jedna skorzystała z prawa do rezygnacji. Finalna analiza objęła wypowiedzi 63 mężczyzn, 28 kobiet oraz 2 osoby niebinarne, co zapewnia względnie szeroką reprezentację różnych perspektyw w ramach społeczności BDSM.

Wprawdzie wskazano, że uczestnicy musieli być pełnoletni, jednak brak informacji o innych potencjalnych kryteriach selekcji (np. minimalny czas bycia częścią społeczności BDSM, doświadczenie w określonych rolach). Takie doprecyzowanie mogłoby wzbogacić kontekst interpretacyjny wyników. Ponadto, mimo iż wykorzystano dwa sposoby naboru uczestników, rekrutacja internetowa mogła faworyzować osoby aktywne w mediach społecznościowych i na forach internetowych, co mogło wpłynąć na skład próby. Osoby mniej aktywne online, ale obecne w społeczności BDSM offline, mogły być niedostatecznie reprezentowane.

Piąty rozdział pracy, zatytułowany „*Dom, sub i switch w polskiej krainie tożsamości*”, koncentruje się na analizie tożsamości osób zaangażowanych w praktyki BDSM w Polsce oraz na specyfice relacji opartych na wymianie władzy. Autorka przedstawia wyniki badań jakościowych, które ukazują różnorodność doświadczeń badanych osób, uwzględniając ich preferencje, dynamikę relacji oraz sposoby definiowania własnej tożsamości kinkowej. Istotnym wątkiem rozdziału jest przedstawienie różnic między dominacją, uległością a switchowaniem, a także analiza czynników wpływających na wybór danej roli w społeczności BDSM. Autorka zwraca uwagę na złożoność motywacji uczestników sceny kinkowej – od osobistych preferencji, przez wpływ środowiska, aż po praktyczne aspekty związane z relacjami romantycznymi i zawodowymi.

Szósty rozdział pracy, zatytułowany „*Inicjacja i funkcjonowanie w klimacie*”, koncentruje się na procesie socjalizacji seksualnej osób związanych ze społecznością BDSM oraz ich pierwszych doświadczeniach w tej przestrzeni. Autorka analizuje różne ścieżki wejścia do świata kink, podkreślając, że inicjacja klimatyczna jest zazwyczaj niezależna od pierwszych kontaktów seksualnych i często ma miejsce w późniejszym etapie życia. Wskazuje pięć głównych kategorii doświadczeń związanych z inicjacją, takich jak samodzielne poszukiwanie wiedzy, przypadkowy kontakt z materiałami erotycznymi o tematyce BDSM, inspiracja ze strony partnera lub nieoczekiwane odkrycie własnych preferencji podczas konkretnych interakcji.

Siódmy rozdział pracy, zatytułowany „*BDSM – w świecie (ekstremalnych) praktyk seksualnych*”, koncentruje się na analizie najbardziej kontrowersyjnych i granicznych form ekspresji seksualnej w społeczności kinkowej. Autorka szczegółowo omawia kwestie kontraktów BDSM, które choć formalnie nie mają mocy prawnej w Polsce, pełnią istotną rolę w określaniu granic i oczekiwań między uczestnikami relacji kinkowych. W dalszej części rozdziału pojawia się klasyfikacja praktyk BDSM, poczynwszy od łagodniejszych form, takich jak łaskotanie, aż po bardziej ekstremalne aktywności, w tym rape play czy różne formy edge play.

Jednym z elementów wymagających uzupełnienia w rozdziale VII jest kwestia hasel bezpieczeństwa. Autorka szczegółowo opisuje ich rolę w praktykach BDSM, koncentrując się jednak wyłącznie na komunikatach werbalnych. Zabrakło omówienia alternatywnych form sygnalizowania przerwania sesji w sytuacjach, gdy użycie hasel słownych jest niemożliwe – na przykład poprzez umówione gesty, sygnały świetlne lub przedmioty (tzw. non-verbal safewords). Uwzględnienie tych form komunikacji wzbogaciłoby analizę, szczególnie w kontekście praktyk takich jak gagging czy deprywacja sensoryczna, gdzie werbalny sprzeciw może być fizycznie uniemożliwiony.

Rozdział „*Wbrew stereotypom czy mimo wstydu?*” stanowi podsumowanie wyników badań własnych, ukazując złożoność doświadczeń osób uczestniczących w polskiej społeczności BDSM. Autorka w sposób wnikliwy analizuje procesy negocjowania własnej tożsamości kinkowej w kontekście norm społecznych i dominującej kultury wstydu. Cenne jest podkreślenie, że BDSM nie jest jedynie formą aktywności seksualnej, lecz także przestrzenią autorefleksji, budowania więzi i socjalizacji. Autorka trafnie wskazuje na ambiwalentną rolę wstydu – z jednej strony jako czynnika hamującego samoakceptację, z drugiej jako elementu umożliwiającego zacieśnienie więzi wewnątrz społeczności. W rozdziale pojawia się również

interesująca refleksja na temat mechanizmów inkluzywności w hermetyczności, które pozwalają uczestnikom znaleźć akceptację i wspólnotowe oparcie w zamkniętych grupach.

W rozdziale *Interpretacja wyników badań własnych* Doktorantka stwierdza: *Ujęcie jakościowe umożliwiło zgłębienie niuansów, które nie byłyby widoczne w podejściu ilościowym, a zebrane dane sugerują, że kinkowa scena w Polsce jest w ciągłym procesie zmiany i refleksji nad normami, wartościami i bezpiecznymi praktykami*. Należy jednak zauważyć, że możliwość dostrzeżenia tego typu „niuansów” zależy nie tylko od samej metodologii badawczej, ale także od konstrukcji narzędzia badawczego. Odpowiednio zaprojektowane narzędzie ilościowe mogłoby również dostarczyć istotnych danych na temat dynamiki sceny kinkowej w Polsce. Tym samym kategoryczne stwierdzenie o przewadze metody jakościowej nad ilościową wymagałoby większego uzasadnienia oraz uwzględnienia potencjalnych możliwości triangulacji metodologicznej.

Dużym wyzwaniem w badaniach jakościowych jest nie tylko samo zebranie wywiadów, ale także ich analiza i interpretacja w kontekście dotychczasowych badań. W niniejszej pracy proces ten nie został przeprowadzony w sposób wystarczająco pogłębiony, co ogranicza możliwość odniesienia uzyskanych wyników do wcześniejszych ustaleń naukowych oraz ich osadzenia w szerszym kontekście teoretycznym.

Odnosząc się do dyskusji badań własnych należy zwrócić uwagę na zbyt lakoniczne przedstawienie ograniczeń badań własnych. Autorka wspomina o niereprezentatywności próby i specyfice jakościowej metodologii, która ogranicza możliwość generalizowania wyników na całą społeczność kinkową. Warto byłoby jednak szerzej omówić takie aspekty jak, potencjalne trudności wynikające z doboru próby czy kwestie związane z autocenzurą badanych w wywiadach dotyczących kontrowersyjnych praktyk. Warto także rozwinąć implikacje praktyczne związane z wynikami badań. Autorka sygnalizuje przydatność uzyskanej wiedzy w zakresie pracy terapeutycznej czy edukacji seksualnej, jednak brakuje bardziej szczegółowych wskazówek dotyczących np. możliwości wdrażania podejścia kink-aware w ramach pracy pomocowej. Nie odniesiono się także do potencjalnych implikacji wyników badań dla pedagogiki zdrowia, pedagogiki społecznej czy edukacji seksualnej, co mogłoby w większym stopniu uzasadnić osadzenie pracy w tej dyscyplinie.

Bibliografia wykorzystana w recenzowanej dysertacji jest obszerna, interdyscyplinarna i aktualna, co świadczy o gruntownym rozeznaniu autorki w literaturze przedmiotu. Zawiera zarówno klasyczne pozycje teoretyczne z zakresu seksuologii, socjologii i psychologii, jak i najnowsze badania nad BDSM oraz seksualnością nieskrytualną. Wartością bibliografii jest również włączenie źródeł z nurtu kulturowych studiów nad seksualnością, co pozwala na osadzenie omawianego zjawiska w szerszym kontekście społeczno-kulturowym.

Aneks, Załącznik 1. Zbiór pytań wykorzystanych w badaniu wraz z przynależnymi kategoriami, przedstawia szczegółowy zestaw pytań badawczych podzielonych na cztery główne kategorie: relacja kultura-subkultura, podejmowane aktywności i praktyki, znaczenia nadawane aktywnościom i praktykom oraz pytania uzupełniające. Struktura pytań wskazuje na skoncentrowanie się na subiektywnych przeżyciach respondentów, ich indywidualnej interpretacji doświadczeń oraz wpływie kultury na percepcję i praktykę BDSM w Polsce.

Należy jednak zauważyć pewne braki w zaproponowanym zestawie pytań, szczególnie z perspektywy dyscypliny nauk pedagogicznych. Wśród pytań niemal całkowicie pominięto kwestie związane z uwarunkowaniami środowiskowymi, które mogą mieć znaczący wpływ na kształtowanie postaw i praktyk respondentów. Nie pojawiają się pytania dotyczące środowiska rodzinnego, szkolnego czy relacji z rówieśnikami, które mogłyby dostarczyć cennych informacji na temat procesu dochodzenia do wiedzy o BDSM oraz strategii radzenia sobie z ewentualną stygmatyzacją czy nieakceptacją. Ponadto brak pytań o zmienne socjodemograficzne, takie jak poziom wykształcenia, status zawodowy, miejsce zamieszkania czy sytuacja rodzinna, utrudnia analizę wyników w kontekście czynników społecznych, które mogą oddziaływać na doświadczenia badanych osób. Uzupełnienie tych aspektów mogłoby znacząco poszerzyć perspektywę analizy i umożliwić lepsze zrozumienie roli różnych uwarunkowań w kształtowaniu się postaw wobec BDSM.

Doktorantka wykazała się wysokim poziomem kompetencji badawczych, umiejętnie dobierając metody jakościowe adekwatne do specyfiki analizowanego zjawiska. Przeprowadzone przez autorkę badania charakteryzują się dużą rzetelnością metodologiczną oraz wrażliwością etyczną, co ma szczególne znaczenie w przypadku społeczności o wysokim stopniu hermetyczności i podatności na stygmatyzację. Dzięki włączeniu do analizy perspektywy samych uczestników społeczności, praca nie tylko poszerza zasoby

wiedzy naukowej, ale także przyczynia się do destygmatyzacji i upodmiotowienia osób angażujących się w praktyki spoza głównego nurtu seksualności.

Dysertacja ma istotne implikacje społeczne i praktyczne – może stanowić cenny materiał dla psychologów, seksuologów, terapeutów oraz innych specjalistów pracujących z osobami identyfikującymi się jako kinksterzy. Przełamywanie społecznych stereotypów oraz promowanie postawy kink-aware w pracy pomocowej to jeden z ważniejszych wkładów tej pracy w rozwój nauk społecznych i praktyki klinicznej.

W konkluzji wyrażam przekonanie, że praca doktorska pt. „Funkcjonowanie polskiej społeczności BDSM: aksjologiczne i praktyczne uwikłania seksualnych relacji opartych na dominacji i uległości”, napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Beaty Pastwy-Wojciechowskiej przy wsparciu dr Marty Jurczyk, spełnia warunki określone w art. 187, ust 1 i 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 r., poz. 742 z późn. zm).

W świetle zaprezentowanej w pracy analizy, uważam, że dysertacja wnosi istotny wkład w badania nad seksualnością człowieka i do nauk społecznych oraz stanowi oryginalne, wartościowe opracowanie naukowe. Praca spełnia wszystkie formalne i merytoryczne wymagania stawiane rozprawom doktorskim, dlatego proszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

